

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 19ης Ιουνίου 2018 *

«Προδικαστική παραπομπή – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Οδηγία 2004/39/EK – Άρθρο 54, παράγραφος 1 – Περιεχόμενο της υποχρέωσης τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου την οποία υπέχουν οι εθνικές χρηματοπιστωτικές εποπτικές αρχές – Έννοια των “εμπιστευτικών πληροφοριών”»

Στην υπόθεση C-15/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 4ης Νοεμβρίου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Ιανουαρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht

κατά

Ewald Baumeister,

παρισταμένου του:

Frank Schmitt, ενεργούντος ως εκκαθαριστή της Phoenix Kapitaldienst GmbH,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Tizzano, Αντιπρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, M. Plešič, J. L. da Cruz Vilaça (εισηγητή), C. G. Fernlund και C. Vajda, προέδρους τμήματος, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, A. Prechal, E. Jarašiūnas και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: K. Malacek, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζητήσεως της 4ης Ιουλίου 2017,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, εκπροσωπούμενη από τον R. Wiegmann,
- ο E. Baumeister, εκπροσωπούμενος από τον P. A. Gundermann, Rechtsanwalt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- ο F. Schmitt, ενεργών ως εκκαθαριστής της Phoenix Kapitaldienst GmbH, εκπροσωπούμενος από τον A. J. Baumert, Rechtsanwalt,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze, J. Möller και D. Klebs,
- η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις K. Kraavi-Käerdi και N. Grünberg,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman και B. Koorman,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna, καθώς και από τις B. Majerczyk-Graczykowska και A. Kramarczyk-Szaładzińska,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τις S. Simmons και Z. Lavery, επικουρούμενες από τις V. Wakefield και S. Ford, barristers,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους I. V. Rogalski, J. Rius και K.-P. Wojcik,
- η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τους C. Zatschler και M. Schneider, καθώς και από τις I. O. Vilhjálmssdóttir και M. L. Hakkebo,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Δεκεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2004, L 145, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (ομοσπονδιακής αρχής εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, Γερμανία) και του Ewald Baumeister σχετικά με την απόφαση της αρχής αυτής να μην επιτρέψει την πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα αφορώντα τη Phoenix Kapitaldienst GmbH (στο εξής: Phoenix).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2 και 63 της οδηγίας 2004/39 έχουν ως εξής:

«(2) [...] πρέπει να εξασφαλιστεί ο απαιτούμενος βαθμός εναρμόνισης που θα προσφέρει στους επενδυτές υψηλό επίπεδο προστασίας και θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις επενδύσεων να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε όλη την Κοινότητα, ως ενιαία αγορά, βάσει της εποπτείας της χώρας καταγωγής. [...]

[...]

(63) [...] Λόγω της αυξανόμενης διασυννοριακής δραστηριότητας, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να ανταλλάσσουν τις αναγκαίες πληροφορίες για την άσκηση των καθηκόντων τους κατά τρόπο που να διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ακόμα και σε καταστάσεις στις οποίες παραβάσεις ή πιθανολογούμενες παραβάσεις μπορούν να εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των αρχών δύο ή περισσότερων κρατών μελών. Κατά την ανταλλαγή των πληροφοριών απαιτείται η τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου ώστε να εξασφαλίζεται η ομαλή διαβίβαση των πληροφοριών και η προστασία ορισμένων δικαιωμάτων.»

- 4 Το άρθρο 17 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Γενικές υποχρεώσεις όσον αφορά τη συνεχή εποπτεία», ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές εποπτεύουν τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων επενδύσεων με τρόπο που τους επιτρέπει να εκτιμούν τη συμμόρφωση με τους όρους λειτουργίας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη λήψη των κατάλληλων μέτρων προκειμένου οι αρμόδιες αρχές να είναι σε θέση να λαμβάνουν τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για να εκτιμούν τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων επενδύσεων με αυτές τις υποχρεώσεις.»

- 5 Το άρθρο 50 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Εξουσίες των αρμόδιων αρχών», προβλέπει τα εξής:

«1. Στις αρμόδιες αρχές παρέχονται όλες οι εξουσίες εποπτείας και διερεύνησης που είναι αναγκαίες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. [...]

2. Οι εξουσίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ασκούνται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, και περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα δικαιώματα:

- α) να έχουν πρόσβαση σε οποιοδήποτε έγγραφο υπό οποιαδήποτε μορφή και να λαμβάνουν αντίγραφο του,
- β) να ζητούν πληροφορίες από οποιοδήποτε πρόσωπο και, εφόσον είναι απαραίτητο, να καλούν και να ανακρίνουν οποιοδήποτε πρόσωπο για τη συγκέντρωση πληροφοριών,

[...]».

- 6 Το άρθρο 54 της οδηγίας 2004/39, με τίτλο «Επαγγελματικό απόρρητο», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές, κάθε πρόσωπο που ασκεί ή έχει ασκήσει δραστηριότητα για λογαριασμό των αρμόδιων αρχών ή των φορέων στους οποίους έχουν μεταβιβαστεί καθήκοντα βάσει του άρθρου 48 παράγραφος 2, καθώς και οι εντεταλμένοι από τις αρμόδιες αρχές ελεγκτές ή εμπειρογνώμονες υποχρεούνται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου. Καμία πληροφορία που περιέρχεται στα πρόσωπα αυτά κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δεν επιτρέπεται να γνωστοποιηθεί σε οποιοδήποτε πρόσωπο ή αρχή, παρά μόνο υπό συνοπτική ή συγκεντρωτική μορφή που δεν επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας μεμονωμένων επιχειρήσεων, διαχειριστών αγοράς, ρυθμιζόμενων αγορών ή άλλου προσώπου, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων που εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο ή σε άλλες διατάξεις της παρούσας οδηγίας

2. Όταν πρόκειται για επιχείρηση επενδύσεων, διαχειριστή αγοράς ή ρυθμιζόμενη αγορά που έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή βρίσκεται υπό αναγκαστική εκκαθάριση, οι εμπιστευτικές πληροφορίες οι οποίες δεν αφορούν τρίτους μπορούν να κοινολογούνται στο πλαίσιο διαδικασιών αστικού ή εμπορικού δικαίου, εφόσον αυτό απαιτείται για τη διεξαγωγή της διαδικασίας.

3. Με την επιφύλαξη των υποθέσεων που εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο, οι αρμόδιες αρχές, οι φορείς και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός των αρμοδίων αρχών που λαμβάνουν εμπιστευτικές πληροφορίες δυνάμει της παρούσας οδηγίας, μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν μόνο κατά την

εκτέλεση των καθηκόντων και για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, προκειμένου περί των αρμόδιων αρχών, εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, ή, προκειμένου περί των λοιπών αρχών, φορέων και φυσικών ή νομικών προσώπων, για το σκοπό για τον οποίο τους δόθηκαν οι υπόψη πληροφορίες και/ή στα πλαίσια διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών που σχετίζονται άμεσα με την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών. Ωστόσο, εφόσον η αρμόδια αρχή ή άλλη αρχή, φορέας ή πρόσωπο που διαβιβάζει τις πληροφορίες συγκατατίθεται, η αρχή που λαμβάνει τις πληροφορίες μπορεί να τις χρησιμοποιήσει για άλλους σκοπούς.

4. Τυχόν εμπιστευτικές πληροφορίες που λαμβάνονται, ανταλλάσσονται ή διαβιβάζονται βάσει της παρούσας οδηγίας υπόκεινται στους όρους περί επαγγελματικού απορρήτου που προβλέπει το παρόν άρθρο. Ωστόσο, το άρθρο αυτό δεν εμποδίζει τις αρμόδιες αρχές να ανταλλάσσουν ή να διαβιβάζουν εμπιστευτικές πληροφορίες σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και με άλλες οδηγίες που εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις επενδύσεων, πιστωτικά ιδρύματα, συνταξιοδοτικά ταμεία, [οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)], ασφαλιστικούς και αντασφαλιστικούς διαμεσολαβητές και ασφαλιστικές εταιρείες, ρυθμιζόμενες αγορές ή διαχειριστές αγοράς, ή διαφορετικά με τη συγκατάθεση της αρμόδιας αρχής ή άλλης αρχής ή φορέα ή φυσικού ή νομικού προσώπου που δημοσιοποίησε τις πληροφορίες.

5. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει τις αρμόδιες αρχές να ανταλλάσσουν ή να διαβιβάζουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, εμπιστευτικές πληροφορίες που δεν έχουν ληφθεί από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους.»

- 7 Το άρθρο 56 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Υποχρέωση συνεργασίας», ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Οι αρμόδιες αρχές διαφορετικών κρατών μελών συνεργάζονται μεταξύ τους εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση των καθηκόντων που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία, χρησιμοποιώντας τις εξουσίες τους, είτε αυτές προβλέπονται από την παρούσα οδηγία είτε από την εθνική νομοθεσία.

Οι αρμόδιες αρχές επικουρούν τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών, ιδίως με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία σε δραστηριότητες έρευνας ή εποπτείας.

[...]»

- 8 Το άρθρο 58 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Ανταλλαγή πληροφοριών», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών οι οποίες έχουν ορισθεί ως σημεία επαφής για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας βάσει του άρθρου 56 παράγραφος 1 ανταλλάσσουν αμέσως όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των καθηκόντων των αρμοδίων αρχών που έχουν ορισθεί σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 1, τα οποία προβλέπονται από τις διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Οι αρμόδιες αρχές που ανταλλάσσουν πληροφορίες με άλλες αρμόδιες αρχές βάσει της παρούσας οδηγίας μπορούν να ορίζουν κατά την ανταλλαγή ότι οι εν λόγω πληροφορίες δεν πρέπει να αποκαλυφθούν χωρίς τη ρητή συμφωνία τους, στη δε περίπτωση αυτή, οι πληροφορίες ανταλλάσσονται μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους οι εν λόγω αρχές έδωσαν τη συγκατάθεσή τους.»

Το γερμανικό δίκαιο

- 9 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του Informationsfreiheitsgesetz (νόμου για την ελεύθερη πληροφόρηση), της 5ης Σεπτεμβρίου 2005 (BGBl. 2005 I, σ. 2722), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 7ης Αυγούστου 2013 (BGBl. 2013 I, σ. 3154, στο εξής: IFG), έχει ως εξής:

«Καθένας έχει έναντι των ομοσπονδιακών αρχών δικαίωμα προσβάσεως σε επίσημες πληροφορίες κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.»

- 10 Το άρθρο 3 του IFG, με τίτλο «Προστασία ειδικών δημοσίων συμφερόντων», ορίζει, στην παράγραφο 4, τα εξής:

«Αξίωση περί προσβάσεως σε πληροφοριακά στοιχεία δεν υφίσταται,

[...]

4. όταν οι πληροφορίες καλύπτονται, βάσει νομοθετικής διατάξεως ή διατάξεως του γενικού διοικητικού δικαίου περί της ουσιαστικής και οργανωτικής προστασίας διαβαθμισμένων πληροφοριών, από το επαγγελματικό ή ειδικό υπηρεσιακό απόρρητο ή από υποχρέωση τηρήσεως του απορρήτου ή της εμπιστευτικότητας.»

- 11 Το άρθρο 9 του Kreditwesengesetz (νόμου για τον χρηματοπιστωτικό τομέα), της 9ης Σεπτεμβρίου 1998 (BGBl. 1998 I, σ. 2776), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 4ης Ιουλίου 2013 (BGBl. 2013 I, σ. 1981, στο εξής: KWG), με τίτλο «Υποχρέωση εμπιστευτικότητας», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Τα άτομα που απασχολούνται στην [ομοσπονδιακή αρχή εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών], στο μέτρο που ενεργούν για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, δεν επιτρέπεται να δημοσιοποιούν ή να χρησιμοποιούν, άνευ σχετικής αδείας, τα στοιχεία που περιήλθαν σε γνώση τους στο πλαίσιο της δραστηριότητάς τους, η εμπιστευτικότητα των οποίων πρέπει να διαφυλάσσεται προς το συμφέρον [των προσώπων που υπάγονται στον παρόντα νόμο] ή τρίτου, (και ιδίως τα βιομηχανικά και εμπορικά απόρρητα), ακόμη και όταν τα ως άνω άτομα έχουν παύσει να βρίσκονται σε υπηρεσιακή σχέση ή η δραστηριότητά τους έχει ολοκληρωθεί. [...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 12 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια του 2005, κινήθηκε διαδικασία αφερεγγυότητας κατά της Phoenix. Στο πλαίσιο αυτό η εταιρία λύθηκε και βρίσκεται έκτοτε υπό δικαστική εκκαθάριση. Η επιχειρηματική στρατηγική της Phoenix στηριζόταν σε απατηλό σύστημα πυραμίδας.
- 13 Ο E. Baumeister συγκαταλέγεται στους επενδυτές που ζημιώθηκαν από τις απατηλές δραστηριότητες της Phoenix. Επικαλέστηκε ενώπιον της ομοσπονδιακής αρχής εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών το άρθρο 1, παράγραφος 1, του IFG, για να του επιτραπεί η πρόσβαση σε έγγραφα αφορώντα τη Phoenix, όπως η ειδική έκθεση ελέγχου, εκθέσεις των οικονομικών ελεγκτών, εσωτερικά έγγραφα, εκθέσεις και αλληλογραφία, που είχε λάβει ή συντάξει η αρχή αυτή στο πλαίσιο της δραστηριότητας εποπτείας της Phoenix. Η ομοσπονδιακή αρχή εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών απέρριψε την εν λόγω αίτηση προσβάσεως.
- 14 Κατόπιν απορρίψεως της αιτήσεως θεραπείας, ο E. Baumeister άσκησε προσφυγή κατά της απορριπτικής αποφάσεως της ομοσπονδιακής αρχής εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ενώπιον του Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (διοικητικού πρωτοδικείου της Φρανκφούρτης, Γερμανία). Με απόφαση της 12ης Μαρτίου 2008, το δικαστήριο αυτό διέταξε την ως άνω αρχή να

επιτρέψει την πρόσβαση στα ζητούμενα έγγραφα, εκτός αυτών που περιελάμβαναν βιομηχανικά ή εμπορικά απόρρητα καθώς και των εγγράφων σχετικά με την αρχή των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του Ηνωμένου Βασιλείου.

- 15 Με απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2013, το Hessischer Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό εφετείο της Έσσης, Γερμανία), επιληφθέν εφέσεως κατά της ως άνω αποφάσεως, έκρινε, αφενός, ότι ο E. Baumeister έχει δικαίωμα προσβάσεως στα ζητούμενα έγγραφα δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, του IFG και, αφετέρου, ότι η αίτησή του περί προσβάσεως δεν μπορεί να απορριφθεί γενικώς βάσει της συνδυασμένης εφαρμογής του άρθρου 3, σημείο 4, του IFG και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του KWG. Έκρινε ότι η αίτηση προσβάσεως στα επίμαχα έγγραφα μπορεί να απορριφθεί μόνον όσον αφορά τα βιομηχανικά και εμπορικά απόρρητα, τα οποία πρέπει να εξατομικευθούν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, όπως τα προσωπικά δεδομένα τρίτων. Κατά το δικαστήριο αυτό, καμία άλλη λύση δεν προκύπτει από το δίκαιο της Ένωσης.
- 16 Η ομοσπονδιακή αρχή εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών άσκησε αίτηση αναιρέσεως (Revision) κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου, Γερμανία).
- 17 Το τελευταίο αυτό δικαστήριο επισημαίνει, κατ' ουσίαν, ότι το Hessischer Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό εφετείο της Έσσης) αναγνώρισε στην προστασία που παρέχει το άρθρο 9, παράγραφος 1, του KWG πολύ στενό περιεχόμενο και τούτο από δύο απόψεις. Πρώτον, η διάταξη αυτή αποσκοπεί στη γενική προστασία όλων των πληροφοριών για τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας των οποίων έχουν έννομο συμφέρον η εποπτευόμενη επιχείρηση ή τρίτος, περιλαμβανομένων των πληροφοριών που έχουν περιουσιακή αξία η οποία μπορεί να εκποιηθεί στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται αυστηρώς για βιομηχανικά ή εμπορικά απόρρητα. Δεύτερον, η εν λόγω διάταξη προστατεύει επίσης από τη δημοσιοποίηση τις πληροφορίες για τη διαφύλαξη της εμπιστευτικότητας των οποίων έχει έννομο συμφέρον η ομοσπονδιακή αρχή εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξετάζεται το περιεχόμενο των σχετικών πληροφοριών για να κριθεί αν υπάρχει τέτοιο έννομο συμφέρον. Εξάλλου, ο βαθμός της προστασίας της οποίας χρήζουν οι πληροφορίες πρέπει κατά κανόνα να μειώνεται με την πάροδο του χρόνου.
- 18 Πάντως, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν πρέπει να ερμηνευθεί ευρύτερα το περιεχόμενο της υποχρέωσης εμπιστευτικότητας κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, του KWG.
- 19 Συναφώς, κατ' ουσίαν, το εν λόγω δικαστήριο, αφενός, υπενθυμίζει ορισμένες κρίσεις του δικαστή της Ένωσης αφορώσες το πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ 2001, L 145, σ. 43), καθώς και του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1) (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής, C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψεις 68, 69 και 77, καθώς και της 28ης Ιανουαρίου 2015, Evonik Degussa κατά Επιτροπής, T-341/12, EU:T:2015:51, σκέψεις 84 και 94). Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι οι ιδιαιτερότητες της δραστηριότητας εποπτείας των χρηματοπιστωτικών αγορών μπορούν να δικαιολογήσουν ιδιαίτερα ευρύ περιεχόμενο του άρθρου 9, παράγραφος 1, του KWG και από χρονική απόψεως.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1)

- α) Εμπίπτουν στην έννοια των “εμπιστευτικών πληροφοριών” κατά το άρθρο 54, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/39, και κατ’ επέκταση στο επαγγελματικό απόρρητο κατά το άρθρο 54, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας αυτής, άνευ περαιτέρω προϋποθέσεων, όλα τα σχετικά με την επιχείρηση στοιχεία τα οποία διαβίβασε η εποπτευόμενη επιχείρηση στην εποπτική αρχή;
- β) Εμπίπτουν στην υποχρέωση τηρήσεως της εμπιστευτικότητας την οποία υπέχουν οι εποπτικές αρχές (“εποπτικό απόρρητο”) ως μέρους του επαγγελματικού απορρήτου κατά το άρθρο 54, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2004/39, άνευ περαιτέρω προϋποθέσεων, όλες οι περιεχόμενες στον φάκελο της υποθέσεως εκτιμήσεις της εποπτικής αρχής, συμπεριλαμβανομένης της αλληλογραφίας της τελευταίας με άλλους φορείς;

Αν σε ένα από τα ερωτήματα υπό α’ ή β’ δοθεί αρνητική απάντηση:

- γ) Έχει η διάταξη του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 περί του επαγγελματικού απορρήτου την έννοια ότι, για τον χαρακτηρισμό των πληροφοριών ως εμπιστευτικών,
 - i) είναι κρίσιμο το αν οι πληροφορίες καλύπτονται λόγω της φύσης τους από το επαγγελματικό απόρρητο ή το αν η πρόσβαση στις πληροφορίες ενδέχεται να βλάψει κατά τρόπο συγκεκριμένο και πραγματικό το συμφέρον για τη διαφύλαξη του απορρήτου, ή
 - ii) πρέπει να λαμβάνονται υπόψη άλλες περιστάσεις, η συνδρομή των οποίων έχει ως συνέπεια ότι οι πληροφορίες καλύπτονται από το επαγγελματικό απόρρητο, ή
 - iii) μπορεί η εποπτική αρχή να βασίζεται, όσον αφορά τις σχετικές με την επιχείρηση πληροφορίες που διαβιβάζονται από [την εποπτευόμενη επιχείρηση] και περιλαμβάνονται στον φάκελο της εποπτικής αρχής καθώς και τα σχετικά με αυτές έγγραφα της εποπτικής αρχής, σε μαχητό τεκμήριο ότι οι εν λόγω πληροφορίες καλύπτονται από το επιχειρηματικό ή εποπτικό απόρρητο;

- 2) Έχουν οι κατά το άρθρο 54, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/39 “εμπιστευτικές πληροφορίες” την έννοια ότι, για να χαρακτηριστεί ως καλυπτόμενο από το επιχειρηματικό απόρρητο ή ως άλλως προστατευτέα πληροφορία, ένα σχετικό με την επιχείρηση στοιχείο, το οποίο διαβιβάζεται στην εποπτική αρχή, κρίσιμος είναι μόνον ο χρόνος της διαβιβάσεώς του στην εποπτική αρχή;

Αν στο δεύτερο ερώτημα δοθεί αρνητική απάντηση:

- 3) Όσον αφορά το ζήτημα αν ένα σχετικό με την επιχείρηση στοιχείο χρήζει προστασίας ως επιχειρηματικό απόρρητο, ανεξαρτήτως των μεταβολών του οικονομικού περιβάλλοντος, και αν καλύπτεται συνεπώς από το επαγγελματικό απόρρητο κατά το άρθρο 54, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/39, πρέπει να γίνεται γενικώς δεκτό ένα χρονικό όριο –για παράδειγμα πέντε ετών– μετά την πάροδο του οποίου τεκμαίρεται μαχητώς ότι το εν λόγω στοιχείο έχει απολέσει την οικονομική του αξία; Ισχύει κάτι αντίστοιχο και για το εποπτικό απόρρητο;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 21 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 έχει την έννοια ότι όλες οι πληροφορίες σχετικά με την εποπτευόμενη επιχείρηση τις οποίες αυτή έχει διαβιβάσει στην αρμόδια αρχή, καθώς και όλες οι εκτιμήσεις της εν λόγω αρχής που περιέχονται στον σχετικό με την εποπτεία φάκελό της, συμπεριλαμβανομένης της αλληλογραφίας της με άλλους φορείς, συνιστούν, άνευ περαιτέρω προϋποθέσεων, εμπιστευτικές πληροφορίες, οι οποίες επομένως καλύπτονται από την υποχρέωση τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου κατά τη διάταξη αυτή. Σε περίπτωση αρνητικής

απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί ποια είναι τα κρίσιμα κριτήρια για τον καθορισμό των πληροφοριών, μεταξύ αυτών που κατέχουν οι αρχές των κρατών μελών που είναι εντεταλμένες για να ασκούν τα καθήκοντα που προβλέπει η οδηγία αυτή (στο εξής: αρμόδιες αρχές), οι οποίες πρέπει να χαρακτηρίζονται εμπιστευτικές.

- 22 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι ούτε το άρθρο 54 της οδηγίας 2004/39 ούτε καμία άλλη διάταξη της οδηγίας αυτής αναφέρουν ρητώς ποιες πληροφορίες που κατέχουν οι αρμόδιες αρχές πρέπει να χαρακτηρίζονται «εμπιστευτικές» και εμπίπτουν, συνεπώς, στο πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου.
- 23 Εξάλλου, ναι μεν οι κρίσιμοι εθνικοί κανόνες στον τομέα αυτό έχουν σημαντικές διαφορές, το γράμμα όμως της οδηγίας 2004/39 δεν παραπέμπει στα εθνικά δίκαια όσον αφορά τον καθορισμό της έννοιας και του περιεχομένου των «εμπιστευτικών πληροφοριών» του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.
- 24 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, από την επιταγή της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης απορρέει ότι, στον βαθμό που οι διατάξεις του δικαίου αυτού δεν περιέχουν ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό συγκεκριμένης έννοιας, πρέπει να ερμηνεύονται σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο. Για την ερμηνεία αυτή θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της διατάξεως, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται, καθώς και ο σκοπός τον οποίον επιδιώκει η σχετική κανονιστική ρύθμιση (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 19ης Δεκεμβρίου 2013, *Fish Legal* και *Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, σκέψη 42, καθώς και της 16ης Ιουλίου 2015, *A*, C-184/14, EU:C:2015:479, σκέψεις 31 και 32).
- 25 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 54 της οδηγίας 2004/39, το γεγονός ότι το άρθρο αυτό αναφέρεται επανειλημμένα σε «εμπιστευτικές πληροφορίες» και όχι, γενικώς, σε «πληροφορίες» συνεπάγεται ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των εμπιστευτικών και των λοιπών, μη εμπιστευτικών, πληροφοριών οι οποίες βρίσκονται στην κατοχή των αρμόδιων αρχών σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων τους.
- 26 Όσον αφορά το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται το άρθρο 54 της οδηγίας 2004/39 καθώς και τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία αυτή, από την αιτιολογική σκέψη 2 της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι αποσκοπεί στην επίτευξη του απαιτούμενου βαθμού εναρμονίσεως που θα προσφέρει στους επενδυτές υψηλό επίπεδο προστασίας και θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις επενδύσεων να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε όλη την Ένωση με βάση την εποπτεία που ασκείται εντός της χώρας καταγωγής (απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, *Altmann* κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψη 26).
- 27 Περαιτέρω, από την αιτιολογική σκέψη 63, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/39 προκύπτει ότι, λόγω της αυξανόμενης διασυνοριακής δραστηριότητας, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να ανταλλάσσουν τις αναγκαίες πληροφορίες για την άσκηση των καθηκόντων τους κατά τρόπο που να διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας αυτής (απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, *Altmann* κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψη 27).
- 28 Στο πλαίσιο αυτό, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές εποπτεύουν σε μόνιμη βάση τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων επενδύσεων με τρόπο που τους επιτρέπει να εκτιμούν τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων με τις υποχρεώσεις τους (απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, *Altmann* κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψη 28).

- 29 Το άρθρο 50, παράγραφοι 1 και 2, της ίδιας οδηγίας προβλέπει ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διαθέτουν όλες τις εξουσίες εποπτείας και διερευνησεως που είναι απαραίτητες για την άσκηση των λειτουργιών τους, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων να έχουν πρόσβαση σε οποιοδήποτε έγγραφο και να ζητούν πληροφορίες από οποιοδήποτε πρόσωπο (απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Altmann κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψη 29).
- 30 Εξάλλου, το άρθρο 56, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 ορίζει ότι οι αρμόδιες αρχές επικουρούν τις αρμόδιες αρχές των άλλων κρατών μελών, ιδίως με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία σε δραστηριότητες έρευνας ή εποπτείας (απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Altmann κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψη 30).
- 31 Η αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος ελέγχου της δραστηριότητας των επιχειρήσεων επενδύσεων που στηρίζεται στην εποπτεία εντός ενός κράτους μέλους και στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών πλειόνων κρατών μελών, όπως περιγράφηκε συνοπτικά στις προηγούμενες σκέψεις, επιβάλλει να μπορούν τόσο οι εποπτευόμενες επιχειρήσεις όσο και οι αρμόδιες αρχές να είναι βέβαιες ότι οι εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουν παράσχει θα διατηρήσουν κατ' αρχήν τον εμπιστευτικό τους χαρακτήρα (απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Altmann κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψη 31).
- 32 Όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από την τελευταία περίοδο της αιτιολογικής σκέψης 63 της οδηγίας 2004/39, χωρίς αυτή την εμπιστοσύνη θα μπορούσε να προκληθεί ζημία στην απρόσκοπτη διαβίβαση των εμπιστευτικών πληροφοριών που απαιτούνται για την άσκηση της εποπτείας (απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Altmann κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψη 32).
- 33 Συνεπώς, το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 επιβάλλει ως γενικό κανόνα την υποχρέωση τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου όχι μόνο για να προστατευθούν οι άμεσα εμπλεκόμενες επιχειρήσεις αλλά και για να προστατευθεί το γενικό συμφέρον που συνδέεται με την ομαλή λειτουργία των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων της Ένωσης (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Altmann κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψη 33).
- 34 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, ούτε από το γράμμα του άρθρου 54 της οδηγίας 2004/39 ούτε από το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται το άρθρο αυτό ούτε από τους επιδιωκόμενους με την οδηγία αυτή σκοπούς συνάγεται ότι όλες οι πληροφορίες σχετικά με την εποπτευόμενη επιχείρηση τις οποίες αυτή έχει διαβιβάσει στην αρμόδια αρχή, καθώς και όλες οι εκτιμήσεις της εν λόγω αρχής που περιέχονται στον σχετικό με την εποπτεία φάκελό της, συμπεριλαμβανομένης της αλληλογραφίας της με άλλους φορείς, πρέπει οπωσδήποτε να θεωρούνται εμπιστευτικές.
- 35 Πράγματι, από τα ίδια αυτά στοιχεία προκύπτει ότι η γενική απαγόρευση δημοσιοποιήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών του άρθρου 54, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας αφορά τις ευρισκόμενες στην κατοχή των αρμοδίων αρχών πληροφορίες οι οποίες, πρώτον, δεν έχουν δημόσιο χαρακτήρα και των οποίων, δεύτερον, η δημοσιοποίηση μπορεί πιθανώς να βλάψει τα συμφέροντα του φυσικού ή νομικού προσώπου που τις προσκόμισε ή τρίτου, ή ακόμη την ομαλή λειτουργία του συστήματος ελέγχου της δραστηριότητας των επιχειρήσεων επενδύσεων το οποίο θέσπισε ο νομοθέτης της Ένωσης με την οδηγία 2004/39.
- 36 Υπενθυμίζεται πάντως ότι οι προϋποθέσεις της προηγούμενης σκέψεως πρέπει να νοούνται υπό την επιφύλαξη των προβλεπομένων σε άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης αποσκοπούσες σε αυστηρότερη προστασία της εμπιστευτικότητας ορισμένων πληροφοριών.
- 37 Μεταξύ των διατάξεων αυτών συγκαταλέγεται το άρθρο 58, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2004/39, περί της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αρμοδίων αρχών, κατά το οποίο «[ο]ι αρμόδιες αρχές που ανταλλάσσουν πληροφορίες με άλλες αρμόδιες αρχές βάσει της παρούσας οδηγίας μπορούν να ορίζουν κατά την ανταλλαγή ότι οι εν λόγω πληροφορίες δεν πρέπει να

αποκαλυφθούν χωρίς τη ρητή συμφωνία τους, στη δε περίπτωση αυτή, οι πληροφορίες ανταλλάσσονται μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους οι εν λόγω αρχές έδωσαν τη συγκατάθεσή τους».

- 38 Περαιτέρω, υπογραμμίζεται ότι το άρθρο 54 της οδηγίας 2004/39 θέτει γενική αρχή απαγορεύσεως της δημοσιοποιήσεως των εμπιστευτικών πληροφοριών που κατέχουν οι αρμόδιες αρχές και αναφέρει εξαντλητικώς τις συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες η γενική αυτή απαγόρευση, κατ' εξαίρεση, δεν εμποδίζει τη διαβίβασή τους ή τη χρήση τους (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Altmann κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψεις 34 και 35).
- 39 Επομένως, το εν λόγω άρθρο δεν αποσκοπεί στη δημιουργία δικαιώματος προσβάσεως του κοινού στις πληροφορίες που κατέχουν οι αρμόδιες αρχές ή στη λεπτομερή ρύθμιση της ασκήσεως αυτού του δικαιώματος προσβάσεως το οποίο, ενδεχομένως, αναγνωρίζεται από το εθνικό δίκαιο.
- 40 Ως εκ τούτου, το άρθρο 54 της οδηγίας 2004/39 ανταποκρίνεται σε διαφορετικό σκοπό από αυτόν που επιδιώκει ο κανονισμός 1049/2001.
- 41 Πράγματι, σκοπός του κανονισμού αυτού είναι να παράσχει στο κοινό το δικαίωμα της ευρύτερης δυνατής προσβάσεως στα έγγραφα των οργάνων της Ένωσης (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 2008, Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου, C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψη 33, καθώς και της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής, C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 57).
- 42 Με γνώμονα τον σκοπό αυτόν, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο κανονισμός 1049/2001 επιβάλλει, κατ' αρχήν, στο όργανο της Ένωσης που προτίθεται να αρνηθεί την παροχή προσβάσεως σε έγγραφο να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό μπορεί να βλάψει με συγκεκριμένο τρόπο το συμφέρον που προστατεύεται από προβλεπόμενη εξαίρεση του επίμαχου δικαιώματος προσβάσεως, υπό την επιφύλαξη της δυνατότητας του οργάνου αυτού να στηριχθεί συναφώς επί γενικού τεκμηρίου εμπιστευτικότητας που ισχύει για μια κατηγορία εγγράφων όταν παρεμφερείς εκτιμήσεις γενικού χαρακτήρα ενδέχεται να έχουν εφαρμογή επί αιτήσεων δημοσιοποιήσεως που αφορούν έγγραφα της ίδιας φύσεως (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 2008, Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου, C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψεις 48 έως 50, καθώς και της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής, C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψεις 68, 69 και 77).
- 43 Αντιθέτως, σε περίπτωση κατά την οποία οι αρμόδιες αρχές, επιληφθείσες αιτήσεως ιδιώτη για παροχή προσβάσεως σε πληροφορίες αφορώσες εποπτευόμενη επιχείρηση, εκτιμούν ότι, λαμβανομένων υπόψη των σωρευτικών προϋποθέσεων που περιγράφονται στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως, οι ζητούμενες πληροφορίες είναι εμπιστευτικές κατά την έννοια του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39, δίνουν συνέχεια στην αίτηση αυτή μόνον στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στο εν λόγω άρθρο 54 περιπτώσεις.
- 44 Τέλος, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, δεδομένου ότι το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 επιβάλλει απλώς και μόνον στις αρμόδιες αρχές την υποχρέωση να αρνούνται, κατ' αρχήν, τη δημοσιοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, τα κράτη μέλη διατηρούν την ελευθερία να παρεκτείνουν την προστασία από τη δημοσιοποίηση στο σύνολο του περιεχομένου των φακέλων εποπτείας των αρμοδίων αρχών ή, αντιστρόφως, να επιτρέπουν την πρόσβαση σε ευρισκόμενες στην κατοχή των αρμοδίων αρχών πληροφορίες που δεν είναι εμπιστευτικές πληροφορίες κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

- 45 Εν προκειμένω, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει, υπό το πρίσμα του συνόλου των προεκτεθέντων, αν οι ευρισκόμενες στην κατοχή της ομοσπονδιακής αρχής εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών πληροφορίες των οποίων ζητήθηκε η δημοσιοποίηση εμπίπτουν στην υποχρέωση τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου την οποία η εν λόγω αρχή υποχρεούται να τηρεί δυνάμει του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39.
- 46 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 έχει την έννοια ότι όλες οι πληροφορίες που αφορούν την εποπτευόμενη επιχείρηση και τις οποίες αυτή έχει διαβιβάσει στην αρμόδια αρχή, καθώς και όλες οι εκτιμήσεις της εν λόγω αρχής που περιέχονται στον σχετικό με την εποπτεία φάκελό της, συμπεριλαμβανομένης της αλληλογραφίας της με άλλους φορείς, δεν συνιστούν, άνευ περαιτέρω προϋποθέσεων, εμπιστευτικές πληροφορίες, οι οποίες, συνεπώς, καλύπτονται από την υποχρέωση τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου κατά τη διάταξη αυτή. Εμπίπτουν στον χαρακτηρισμό αυτόν οι ευρισκόμενες στην κατοχή των αρμοδίων αρχών πληροφορίες οι οποίες, πρώτον, δεν έχουν δημόσιο χαρακτήρα και των οποίων, δεύτερον, η δημοσιοποίηση μπορεί πιθανώς να βλάψει τα συμφέροντα του φυσικού ή νομικού προσώπου που τις προσκόμισε ή τρίτου, ή ακόμη την ομαλή λειτουργία του συστήματος ελέγχου της δραστηριότητας των επιχειρήσεων επενδύσεων το οποίο θέσπισε ο νομοθέτης της Ένωσης με την οδηγία 2004/39.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 47 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 έχει την έννοια ότι η εκτίμηση του εμπιστευτικού χαρακτήρα πληροφοριών που αφορούν την εποπτευόμενη επιχείρηση και διαβιβάστηκαν στις αρμόδιες αρχές εξαρτάται από την ημερομηνία της διαβιβάσεως αυτής και τον χαρακτηρισμό των πληροφοριών αυτών κατά την ως άνω ημερομηνία.
- 48 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται κατ' αρχήν να τηρούν την υποχρέωση του επαγγελματικού απορρήτου την οποία υπέχουν από τη διάταξη αυτή καθ' όλη την περίοδο κατά την οποία οι πληροφορίες που κατέχουν δυνάμει της οδηγίας αυτής πρέπει να θεωρούνται εμπιστευτικές, ειδάλλως θα υπονομεύονταν οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39, όπως επισημάνθηκαν στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Altmann κ.λπ., C-140/13, EU:C:2014:2362, σκέψεις 31 και 34).
- 49 Πέραν τούτου, όπως παρατήρησαν, κατ' ουσίαν, το αιτούν δικαστήριο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η παρέλευση του χρόνου αποτελεί περίπτωση που μπορεί κανονικά να επηρεάσει την εξέταση του αν πληρούνται σε δεδομένη χρονική στιγμή οι προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η εμπιστευτικότητα των σχετικών πληροφοριών (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 26ης Ιανουαρίου 2010, Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, C-362/08 P, EU:C:2010:40, σκέψεις 56 και 57, καθώς και της 14ης Μαρτίου 2017, Evonik Degussa κατά Επιτροπής, C-162/15 P, EU:C:2017:205, σκέψη 64).
- 50 Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ότι η γενική απαγόρευση δημοσιοποιήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 αφορά τις πληροφορίες που κατέχουν οι αρμόδιες αρχές οι οποίες πρέπει να χαρακτηρισθούν «εμπιστευτικές» κατά την εξέταση της αιτήσεως δημοσιοποιήσεως, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού των πληροφοριών αυτών κατά τον χρόνο της διαβιβάσεώς τους στις εν λόγω αρχές.
- 51 Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 έχει την έννοια ότι ο εμπιστευτικός χαρακτήρας πληροφοριών που αφορούν την εποπτευόμενη επιχείρηση και διαβιβάστηκαν στις αρμόδιες αρχές πρέπει να εκτιμάται κατά την

ημερομηνία της εξετάσεως την οποία καλούνται να διενεργήσουν οι αρχές αυτές για να αποφανθούν επί της αιτήσεως δημοσιοποίησης των εν λόγω πληροφοριών, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού τους κατά τον χρόνο της διαβιβάσεώς τους στις αρχές αυτές.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 52 Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 έχει την έννοια ότι οι πληροφορίες που κατέχουν οι αρμόδιες αρχές και οι οποίες χρονολογούνται από πέντε και πλέον ετών δεν εμπίπτουν κατ' αρχήν πλέον στο επιχειρηματικό απόρρητο ή σε άλλες κατηγορίες εμπιστευτικών πληροφοριών κατά τη διάταξη αυτή.
- 53 Όσον αφορά, ειδικότερα, τις πληροφορίες που εμπίπτουν σε επιχειρηματικό απόρρητο, υπενθυμίζεται ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η προστασία του απορρήτου αυτού συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2008, Varec, C-450/06, EU:C:2008:91, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 54 Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, όταν οι πληροφορίες οι οποίες ενδεχομένως αποτέλεσαν κατά το παρελθόν επιχειρηματικό απόρρητο χρονολογούνται από πέντε και πλέον ετών, θεωρούνται, κατ' αρχήν, λόγω της παρελεύσεως του χρόνου, παρωχημένες και έχουσες απολέσει, ως εκ τούτου, τον απόρρητο χαρακτήρα τους, εκτός εάν, κατ' εξαίρεση, ο διάδικος που επικαλείται τον χαρακτήρα αυτόν αποδείξει ότι, παρά την παλαιότητά τους, οι πληροφορίες αυτές εξακολουθούν να αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της εμπορικής θέσεώς του ή της εμπορικής θέσεως ενδιαφερομένων τρίτων (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 14ης Μαρτίου 2017, Evonik Degussa κατά Επιτροπής, C-162/15 P, EU:C:2017:205, σκέψη 64).
- 55 Τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη ισχύουν επίσης στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39, στο μέτρο που αφορούν τη διαχρονική εξέλιξη της σημασίας ορισμένων πληροφοριών για την εμπορική θέση των οικείων επιχειρήσεων.
- 56 Αντιθέτως, τα στοιχεία αυτά δεν ισχύουν όσον αφορά τις πληροφορίες που κατέχουν οι αρμόδιες αρχές και των οποίων η εμπιστευτικότητα μπορεί να δικαιολογείται από άλλους λόγους εκτός από τη σημασία τους για την εμπορική θέση των οικείων επιχειρήσεων όπως, μεταξύ άλλων, οι πληροφορίες σχετικά με τις μεθόδους και τις στρατηγικές εποπτείας των αρμοδίων αρχών.
- 57 Κατά συνέπεια, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 έχει την έννοια ότι οι πληροφορίες που κατέχουν οι αρμόδιες αρχές και οι οποίες ενδεχομένως αποτέλεσαν επιχειρηματικό απόρρητο, αλλά χρονολογούνται από πέντε και πλέον ετών, θεωρούνται, κατ' αρχήν, λόγω της παρελεύσεως του χρόνου, παρωχημένες και έχουσες απολέσει, ως εκ τούτου, τον απόρρητο χαρακτήρα τους, εκτός εάν, κατ' εξαίρεση, ο διάδικος που επικαλείται τον χαρακτήρα αυτόν αποδείξει ότι, παρά την παλαιότητά τους, οι πληροφορίες αυτές εξακολουθούν να αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της εμπορικής θέσεώς του ή της εμπορικής θέσεως ενδιαφερομένων τρίτων. Τούτο δεν ισχύει για τις πληροφορίες που κατέχουν οι αρχές αυτές, η εμπιστευτικότητά των οποίων μπορεί να δικαιολογείται από άλλους λόγους εκτός από τη σημασία τους για την εμπορική θέση των οικείων επιχειρήσεων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 58 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου, έχει την έννοια ότι όλες οι πληροφορίες που αφορούν την εποπτευόμενη επιχείρηση και τις οποίες αυτή έχει διαβιβάσει στην αρμόδια αρχή, καθώς και όλες οι εκτιμήσεις της εν λόγω αρχής που περιέχονται στον σχετικό με την εποπτεία φάκελό της, συμπεριλαμβανομένης της αλληλογραφίας της με άλλους φορείς, δεν συνιστούν, άνευ περαιτέρω προϋποθέσεων, εμπιστευτικές πληροφορίες, οι οποίες, συνεπώς, καλύπτονται από την υποχρέωση τηρήσεως του επαγγελματικού απορρήτου κατά τη διάταξη αυτή. Εμπίπτουν στον χαρακτηρισμό αυτόν οι πληροφορίες που κατέχουν οι αρχές των κρατών μελών που είναι εντεταλμένες για να ασκούν τα καθήκοντα που προβλέπει η οδηγία αυτή, και οι οποίες, πρώτον, δεν έχουν δημόσιο χαρακτήρα και των οποίων, δεύτερον, η δημοσιοποίηση μπορεί πιθανώς να βλάψει τα συμφέροντα του φυσικού ή νομικού προσώπου που τις προσκόμισε ή τρίτου, ή ακόμα την ομαλή λειτουργία του συστήματος ελέγχου της δραστηριότητας των επιχειρήσεων επενδύσεων το οποίο θέσπισε ο νομοθέτης της Ένωσης με την οδηγία 2004/39.
- 2) Το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 έχει την έννοια ότι ο εμπιστευτικός χαρακτήρας πληροφοριών που αφορούν την εποπτευόμενη επιχείρηση και διαβιβάστηκαν στις αρχές των κρατών μελών που είναι εντεταλμένες για να ασκούν τα καθήκοντα που προβλέπει η οδηγία αυτή πρέπει να εκτιμάται κατά την ημερομηνία της εξετάσεως την οποία καλούνται να διενεργήσουν οι αρχές αυτές για να αποφανθούν επί της αιτήσεως δημοσιοποιήσεως των εν λόγω πληροφοριών, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού τους κατά τον χρόνο της διαβιβάσεώς τους στις αρχές αυτές.
- 3) Το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39 έχει την έννοια ότι οι πληροφορίες που κατέχουν οι αρχές των κρατών μελών που είναι εντεταλμένες για να ασκούν τα καθήκοντα που προβλέπει η οδηγία αυτή, και οι οποίες ενδεχομένως αποτέλεσαν επιχειρηματικό απόρρητο, αλλά χρονολογούνται από πέντε και πλέον ετών, θεωρούνται, κατ' αρχήν, λόγω της παρελεύσεως του χρόνου, παρωχημένες και έχουσες απολέσει, ως εκ τούτου, τον απόρρητο χαρακτήρα τους, εκτός εάν, κατ' εξαίρεση, ο διάδικος που επικαλείται τον χαρακτήρα αυτόν αποδείξει ότι, παρά την παλαιότητά τους, οι πληροφορίες αυτές εξακολουθούν να αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της εμπορικής θέσεώς του ή της εμπορικής θέσεως ενδιαφερομένων τρίτων. Τούτο δεν ισχύει για τις πληροφορίες που κατέχουν οι αρχές αυτές, η εμπιστευτικότητα των οποίων μπορεί να δικαιολογείται από άλλους λόγους εκτός από τη σημασία τους για την εμπορική θέση των οικείων επιχειρήσεων.

(υπογραφές)